

τοῦ Ἐγγέλου ἐντυπώσεις του καὶ δὲν ἀρνεῖται τὴν ἐπιβρόνῃ ἢ ἡ σχέσις ἐκείνη ἔσχεν ἐπ' αὐτοῦ. Οὐδὲν ἀστειότερον ἢ ὅταν μόνος ζωγραφίζει τὴν περίοδον τῆς θεότητός του. Ἄς ἀφήσωμεν τὸν ἴδιον νὰ ὁμιλήσῃ καὶ νὰ διηγηθῇ τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτὴν διανοητικὴν μέθην. «Οὐδέποτε ἡσθάνθην, εἶπε, μέγαν ἐνθουσιασμόν διὰ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Ἐγγέλου· πεποίησιν δὲ εἰς τὴν ἀληθῆ ἀλήθειαν τῆς φιλοσοφίας ταύτης οὐδεμίαν εἶχον οὐδέποτε. Οὐδέποτε ὑπῆρξα μέγας μεταφυσικός καὶ εἶχον ἀνεξετάστως παραδεχθῇ τὴν σύνθεσιν τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἐγγέλου, ἥς αἱ συνέπειαι ἐγαργάλιζον τὴν φιλαυτίαν μου. Ἦμην νέος, ὑπερόπτης καὶ ἡ ὑπερφηανία μου ἐκολακεύετο μεγάλως ἐκ τῆς ιδέας ὅτι ἤμην θεός. Δὲν ἠθέλησα ποτὲ νὰ πιστεύω ὅτι ὁ θεὸς ἔγεινεν ἄνθρωπος, ἐφρόνουν δεισιδαιμονίαν τὸ ὑψηλὸν αὐτὸ δόγμα, καὶ ἀργότερα ἐπίστευτα τοὺς λόγους τοῦ Ἐγγέλου, ὅταν τὸν ἤκουσα διαβεβαιῶντα ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι θεός. Ἡ ιδέα αὕτη μοι ἤρесе, τὴν ἐπῆρα ὡς σπουδαίαν, καὶ ἔπαιξα τὸ θεῖόν μου πρόσωπον ὅσον ἡδυνήθην ἐντιμότερον. Ἡ ἀνόητος αὕτη ὑπεροψία, ἀντὶ νὰ παραβλάψῃ τὰ αἰσθήματά μου, τὰ ἀνύψωσεν ἄχρι τοῦ ἡρώϊσμου καὶ αἱ πράξεις μου κατέστησαν πλέον μεγάλαι καὶ πλέον γενοαίφρονες ἢ αἱ πράξεις τῶν πτωχῶν ἐκείνων ἐναρέτων ἡνθητῶν, οἵτινες πράττουσι μόνον ὅπως ἐκπληρώσωσι τὰ παραγγέλματα τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἠθικῆς. Ἦμην ἐγὼ αὐτὸς ὁ ζῶν νόμος τῆς ἠθικῆς, ἤμην ἀναμάρτητος, ἤμην ἡ ἀγνότης ἐνσαρκωμένη. Πολλάκις Μαγδαληνὴ ἐκ τῶν πλέον ὑπόπτων ἐξηγνίσθη διὰ τῶν φλογῶν τῶν πόθων μου καὶ μετεμορφώθη πάλιν εἰς ἐστιάδα ἐν ταῖς ἀγκάλας μου. Αἱ συχναὶ ὁμως αὗται ἀνορθώσεις τῆς ἀρετῆς παρ' ὀλίγον νὰ ἐξαντλήσωσι τὰς ἀγίας μου δυνάμεις. Ἦμην ὅλως ἔρως, οὐδόλως μίσος. Δὲν ἐξεδικοῦμην πλέον τοὺς ἐχθροὺς μου, διότι δὲν παραδεχόμην ἐχθροὺς ἀπέναντι τοῦ θεοῦ μου προσώπου, ἀλλὰ μόνον ἀσεβεῖς. Ἰπελάμβανον τὰ πρὸς ἐμὲ ἀδικήματά των ὡς βεβηλώσεις καὶ τὰς ὕβρεις των ὡς βλασφημίας.

Ὡφειλον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ τιμωρῶ τοιαύτας ἀσεθείας, ἀλλ' ἡ τιμωρία ἦτο θεῖος κεραυνὸς πατάσων τὸν ἁμαρτωλὸν, οὐχὶ ἀνθρωπινὴ μνησικαχία. Δὲν ἀνεγνώριζον φίλους ἀλλὰ πιστοὺς καὶ τοὺς εὐηργέτουں μεγάλως. Τὰ ἔξοδα τῶν παραστάσεων ἑνὸς θεοῦ εἶναι φοβερά, ὅταν δὲν θέλει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔχον καὶ δὲν φείδεται οὐδὲ τοῦ βαλαντίου οὐδὲ τοῦ σώματος. Διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τις πρεπόντως τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἐντολὴν πρέπει νὰ

ἔχῃ θησαυρὸν χρημάτων καὶ υγείας. Ἐγὼ δὲ μίαν ἡμέραν, περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς φεβρουαρίου 1848, ἡσθάνθην ἐλλείποντα τὰ δύο ταῦτα πράγματα καὶ ἡ θεότης μου ἐκλονίσθη τόσον, ὥστε κατέρρευσε ἀθλίως.¹»

Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν ὁ ποιητὴς ἐνθυμεῖται τοῦ Μολιέρου τὸν στίχον

Il est avec le ciel des accommodements,

καὶ ἀποφασίζει νὰ συμφιλιωθῇ μετὰ τοῦ θεοῦ. Λειτουργοῦνται τὰς τάξεις τῆς φιλοσοφίας καὶ ζητεῖ ἰδίᾳ συγγνώμην ἀπὸ τὸν Θεὸν διότι ὑπῆρξεν Ἐγελιστὴς, ὡς ὁ περιβόητος ἐφημέριος Μελιέρους διότι ὑπῆρξε χριστιανός. Θέλει νὰ καταστρέψῃ πάντα τὰ περὶ γερμανικῆς φιλοσοφίας συγγράμματά του καὶ ἀδυνατῶν νὰ τὸ πράξῃ περιορίζεται νὰ καύσῃ ἐν ἔργον του, προῖον πολυετῶν μόχθων, περὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος τοῦ διδασκάλου ὅπερ προσεπάθει νὰ καταστήσῃ ὅπως οὖν καταληπτόν διότι, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν, ἡ ἀρετὴ αὕτη τῷ ἔλλειπεν ὀλοτελῶς. Εἰς τὴν πρὸς θεοῦ ἐπάνοδον ταύτην συνετέλεσεν ὀλίγον καὶ ὁ φόβος, ὡς λέγει αὐτὸς ὁ Ἕϊνος. Εἶχεν ἰδεῖ τὴν ἀθείαν στενωὴς συνδεδεμένην μετὰ τῆς τολμηροτέρας κοινοκτημοσύνης. Δὲν ἤξεύρω ἂν ὁ θεὸς εὐχαριστήθη ἀπὸ τὴν μετάνοιαν ταύτην καὶ ἂν ὁ Σατανᾶς ἐθρήνησε. Τὸ βέβαιον ὁμως εἶναι ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἀπώλεσε μεγάλως, διότι ὁ Ἕϊνος ἦτον ἐντελὼς μεμυημένος τὰ μυστήρια τῆς γερμανικῆς Σφιγγός.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμερον φύλλον.)

ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΑΣΗΗΙΟΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

ΑΙ ΔΥΩ ΕΡΩΜΕΝΑΙ.

(Συνέχεια ἰδὲ φύλ. 2).

III

Ν' ἀγαπήσῃ τις εἶναι εὐκολον· δύσκολον εἶναι νὰ εἴπῃ ὅτι ἀγαπᾷ. Ὁ Βαλεντίνος ἐπῆρε τὸ σχεδιογράφημά του καὶ ἐξῆλθε τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωίας. Ἐπῆγε κατ' ἀρχὰς εἰς τῆς Μαρκησίας καὶ, κατ' εὐτυχίαν ἀλλὰ σπανίαν σύμπτωσιν, τὴν εὗρεν ὅπως τὴν ἐφαντάζετο τὴν προτεραίαν. Ἦτο μὲν Ἰούλιος. Καθημένη ἐπὶ θρονίου ξυλίνου, πολυτελῶς

1. Ὁ ποιητὴς ὑπνοεῖ ἐνταῦθα τὴν τρομερὰν παραλυσίαν ἣτις ἀπὸ τοῦ 1848 τὸν καθήλωσεν ἐπὶ τῆς κλίνης τῶν βαρύνων σχεδὸν διαρκῶς ἄχρι τῆς ὥρας τοῦ θανάτου.

ἐσπρωμένον, ὑπὸ αἰγόκλημα ἀνθισμένον, τοὺς θραχίονας ἔχουσα γυμνοὺς ὑπὸ πρωϊνὴν ἐσθῆτα, ἰδοὺ πῶς ἐπεφάνη εἰς τὸν νεανίαν ἡ λευκὴ Ἰσαβέλλα, Μαρκησία Πάρνης τῷ ἀπύθμενεν μειδιάμα γλυκὺ, εὐκόλον εἰς ὅσους ἔχουσιν ὠραίους ὁδόντας καὶ τῷ ἔδειξε σκαμνίον διὰ νὰ καθήσῃ. Τὸ σκαμνίον ἦτο μακρὰν καὶ, ἀντὶ νὰ καθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ ὁ Βαλεντίνος, τὸ ἐπῆρε καὶ ἐπλησίασε.

— Διὰ ποῦ; εἶπεν ἡ Μαρκησία, ἐνῷ ἐκεῖνος ἐσκέπτετο ποῦ νὰ τὸ ἀποθέσῃ.

Ὁ Βαλεντίνος παρετήρησεν ὅτι ἐφάνη ὑπὲρ τὸ δέον τολμηρὸς, καὶ ὅτι ἡ πραγματικότης καθυστερεῖ πολὺ τῶν πόθων τῆς φαντασίας. Ἐστάθη καὶ θέτων τὸ σκαμνίον ἀκόμῃ πλέον μακρὰν παρ' ὅπου ἦτο πρὶν ἐκάθισε μὴ ἠξέυρων τί νὰ εἴπῃ. Ἴσως εἰς τὴν δειλίαν τοῦ ταύτην συνέτεινεν ὅχι ὀλίγον αὐθάδης καὶ ἄγριος ὑπηρετής, ὄρθιος πρὸ τῆς Μαρκησίας καὶ παρουσιάζων εἰς αὐτὴν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν κύπελλον σοκολάτας. Ἡ παρουσία τρίτου, ἡ μεγάλη τῆς Μαρκησίας προσοχὴ νὰ μὴ καύσῃ τὰ χεῖλη της, καὶ ἡ δεικνυμένη πρὸς τὸν ἐπισκεπτόμενον ἀδιαφορία τῆς δὲν ἦσαν πολὺ ἐνθαρρυντικὰ συμπτώματα. Ὁ Βαλεντίνος ἔσυρε τὸ σχεδιογράφημα ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ καὶ προσηλῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς Μαρκησίας ἤρχησε νὰ παραβάλλῃ τὸ πρωτότυπον καὶ τὸ ἀντίγραφον. Τὸν ἠρώτησεν εἰς τί ἡσχολεῖτο. Ἠγέρθη, τῇ ἔδωκε τὸ σχεδιογράφημα καὶ ἐκάθισε χωρὶς νὰ προσφέρῃ οὐδὲ λέξιν. Ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ Μαρκησία συνοφρυώθη, ὥστε ἐξήτει πρὸς τίνα ὁμοιάζεν, ἔπειτα ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ὥσει τὸ εὖρεν. Κατέπιε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ποτοῦ, ἀπέπεμψε τὸν ὑπηρετὴν καὶ τὸ μειδίωμα ἀνέλαμψε πάλιν, δεικνύον ὠραίους ὁδόντας.

— Εἶναι ὠραιότερα ἀπὸ ἐμὲ, εἶπε τέλος. Τὸ ἐκάματε ἐκ μνήμης; πῶς τὸ κατωρθώσατε;

Ὁ Βαλεντίνος ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἐχρειάζετο μεγάλη τέχνη διὰ ν' ἀντιγραφῇ τὸς ὠραία μορφὴ καὶ ὅτι εὖρεν τὸ πρότυπον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ. Ἐχαίρετῃσεν ἡ Μαρκησία ἐπιπολαίως καὶ ὁ Βαλεντίνος ἐπλησίασεν ὀλίγον περισσότερον τὸ σκαμνίον τοῦ.

Ἡ Μαρκησία Πάρνης ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ περὶ ἀσήμεων πραγμάτων, παρατηροῦσα πάντοτε τὸ σχεδιογράφημα.

— Εὐρίσκω, εἶπεν, ὅτι ἡ φυσιογνωμία τῆς εἰκόνης δὲν εἶναι ἡ ἰδική μου φαίνεται ὡς νὰ προσεπαθήσατε νὰ ζωγραφίσητε οὐχὶ ἐμὲ, ἀλλ' ἄλλην ἥτις μὲ ὁμοιάζει.

Ὁ Βαλεντίνος ἐρυθρίασεν ἄκων καὶ τῷ ἐφάνη ὅτι εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας ἡγάπα τὴν Κυρίαν Δελωνά; ἐθεώρησεν ὡς ἀπόδειξιν τούτου τὴν παρατήρησιν τῆς Μαρκησίας. Παρετήρησεν ἐκ νέου τὸ σχεδιογράφημά τοῦ, ἔπειτα τὴν Μαρκησίαν, καὶ ἤρχησε πάλιν νὰ σκέπτεται τὴν χήραν. Ἐκείνην ἀγαπῶ, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ἡ ὁποία ὁμοιάζει περισσότερον μὲ τὴν εἰκόνα ταύτην. Ἐπειδὴ ἡ καρδιά ὠδήγησε τὴν χεῖρά μου, ἡ χεὶρ θὰ μοὶ ἀποκαλύψῃ τὴν καρδίαν.

Ἡ συνομιλία ἐξηκολούθησεν ἐπρόκειτο, νομίζω, περὶ ἱπποδρομίου τελεσθέντος τὴν προτεραίαν.

— Διατὶ κάθησθε τὸς ὅσον μακρὰν μου; ἠρώτησεν ἡ Μαρκησία.

Ὁ Βαλεντίνος ἐσηκώθη διὰ νὰ πλησιάσῃ.

— Ἴδου ἐν ὠραῖον αἰγόκλημα, εἶπε προσερχόμενος.

— Ἡ Μαρκησία ἐξέτεινε τὴν χεῖρα, ἔκοψε κλαδίον ἀνθηρὸν καὶ τὸ ἐπρόσφερεν εἰς τὸν Βαλεντίνον χαριέντως.

— Ἴδου, λάβετε αὐτὸ, εἶπε, καὶ εἰπατέ μοι ἂν ἀληθῶς πρὸς ἐμὲ ἠθελήσατε νὰ ὁμοιάζῃ ἡ εἰκόνας, ἢ ἂν ἠθέλατε νὰ ζωγραφίσητε ἄλλην καὶ κατὰ τύχην ἐζωγραφίσατε ἐμὲ.

Διὰ φιλαρέσκου τινὸς κινήσεως ὁ Βαλεντίνος, ἀντὶ νὰ λάβῃ τὸ κλαδίον, παρουσίασε γελῶν τὴν πορποδόχην τοῦ ἐνδύματός τοῦ, διὰ νὰ τὸ θέσῃ ἐκεῖ μόνῃ. Ἡ Μαρκησία ὑπήκουσεν εὐχαρίστως καὶ κατεγίνετο εἰς αὐτὸ, ἐνῷ ὁ Βαλεντίνος ἔμενεν ὄρθιος, παρατηρῶν τὸν οἰκίσκον, περὶ οὗ σὰς ὁμίλησα, ἔχοντα ἐν παράθυρον ἀνοικτόν. Ἐνθυμίσθη ὅτι γενικὴ ἰδέα ὑπῆρχεν ὅτι ἡ Κυρία Πάρνης δὲν κατῴκει ποτὲ ἐκεῖ ἐπετεθεύετο μάλιστα περιφρόνησιν πρὸς τὸν κομψὸν καὶ εὐθυμον ἐκεῖνον θάλαμον, οὕτινος ἐμίσει τὰς ἀναμνήσεις. Καὶ ὅμως ὁ Βαλεντίνος παρετήρησεν ὅτι οὔτε τὰ παραπετάσματα οὔτε οἱ ἀνακλιντήρες ἦσαν κονιορτωμένοι. Ἐν μέσῳ πολλῶν ἐπίπλων, βυθμοῦ ἑλληνικοῦ ἀπηρχαιωμένου, διεκρίνετο ἀνακλιντὴρ ἐποχῆς πολὺ νεωτέρας. Ἀγνοῶ διατὶ ἡ καρδιά τοῦ ἐκτύπησεν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ οἰκίσκος ἐχρησίμευεν ἐνίοτε εἰς τὴν ὠραίαν Μαρκησίαν. Διότι διὰ ποῖον ἄλλον ἐτέθη ἐκεῖ ὁ μαλακὸς ἐκεῖνος ἀνακλιντὴρ; Ὁ Βαλεντίνος ἤρπασε τὴν χεῖρα, ἥτις τὸν ἐστόλιζε καὶ τὴν προσήγκισεν ἐλαφρῶς εἰς τὰ χεῖλη τοῦ. Πῶς ἐφάνη τοῦτο εἰς τὴν Μαρκησίαν δὲν ἠξέυρω. Ὁ Βαλεντίνος παρετῆρει πάντοτε τὸν ἀνακλιντὴρα, ἡ Κυρία Πάρνης τὴν εἰκόνα τοῦ Βαλεντίνου. Δὲν ἀπέσυρε τὴν χεῖρά της καὶ τὴν ἀφῆκεν ἐντὸς τῶν χειρῶν τοῦ. Αἶ-

φνης ὑπέρτης ἐφάνη ἐπὶ τοῦ ποδίδου τῆς θύρας, ἀναγγέλων ἐπίσκεψιν. Ὁ Βαλεντίνος ἀφῆκε τὴν χεῖρα τῆς Μαρκησίας· ἐκείνη δὲ, πρᾶγμα πολὺ περίεργον, κατεβίβασε τὸ παραπέτασμα τοῦ παραθύρου, δι' οὗ διαφαίνεται ὁ οἰκίσκος.

Ἀφοῦ ἡ ἐπίσκεψις εἰσῆλθεν, ὁ Βαλεντίνος εὐρέθη ὀλίγον στενοχωρημένος, διότι εἶδεν ὅτι ἡ Μαρκησία ἔκρυψε τὴν εἰκόνα τοῦ καλύψασα αὐτήν, ὡς κατὰ λάθος, διὰ τοῦ μανδυλίου της. Μετὰ τινα διασταγμὸν ἐσήκωσε τὸ μανδύλιον καὶ ἐπῆρε τὴν εἰκόνα. Ἡ Κυρία Πάρνης ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν μὲ ὕψος ἀπορίας.

— Θέλω νὰ τὸ ἐπιδιορθώσω ὀλίγον, εἶπεν ὁ Βαλεντίνος δυνατά. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ τὸ πάρω μετ' ἐμοῦ.

Ἡ Μαρκησία δὲν ἐπέμεινε καὶ ὁ Βαλεντίνος ἀνεχώρησε, συμπαρалаμβάνων τὴν εἰκόνα.

Εὗρε τὴν Κυρίαν Δελωναὶ ἀσχολουμένην εἰς μίαν ταπητουργίαν· ἡ μήτηρ ἐκάθητο σιμά της. Ἡ πτωχὴ γυνὴ εἶχεν ὡς κῆπον ἄνθη τινὰ ἐπὶ τοῦ παραθύρου της. Ἡ ἐνδυμασία της, ἡ αὐτὴ πάντοτε, ἦτο χρώματος μελανωποῦ διότι δὲν εἶχεν ἰδιαίτερον φόρεμα τῆς πρωΐας. Μία ὁμῶς ἐπιθυμία ψευδοῦς φιλαρεσκείας τὴν ἔκαμνε νὰ φορῇ ἄκομψα ἐνώτια καὶ ἄλυσιν ἐκ ψευδοχρύσου. Ἄν προσθέσητε εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην, κόμην ἄτακτον καὶ ὕψος καταβεβλημένην θὰ ἐννοήσητε ὅτι ἐκ πρώτης ὀψεως ἡ παρβολὴ δὲν ἦτον εὐάρεστος διὰ τὴν χήραν.

Ὁ Βαλεντίνος δὲν ἐτόλμησεν ἐνώπιον τῆς μητρὸς νὰ δείξῃ τὸ σχεδιογραφημὰ του. Ἀλλ' ὅταν ἐσήμανεν ἡ τρίτη ὥρα, ἡ γραία, μὴ ἔχουσα ὑπέρτριαν, ἐξῆλθε διὰ νὰ παρασκευάσῃ μόνη τὸ δεῖπνον. Αὐτὴν τὴν στιγμήν περιέμενεν ὁ νεανίας, ὅστις ἔσυρε καὶ ἐκ δευτέρου τὴν εἰκόνα ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ ἐτόλμησε νέαν δοκιμὴν. Ἡ χήρα δὲν ἦτο λίαν πονηρὰ, δὲν ἀνεγνώρισεν ἐπομένως ἑαυτὴν καὶ ὁ Βαλεντίνος ἠναγκάσθη μετὰ τινος δειλίας νὰ τῇ ἐξηγήσῃ ὅτι αὐτὴν ἀπεφάσισε νὰ ζωγραφίσῃ. Ἡ χήρα ἐξεπλάγη κατ' ἀρχάς, εὐχαριστήθη μετέπειτα, καὶ νομίσασα ἀπλῶς καὶ μόνον ὅτι ὁ Βαλεντίνος ἤθελε νὰ τῇ χαρίσῃ τὴν εἰκόνα, ἐξεκρέμασε μίαν μικρὰν εἰκόνα τοῦ Ναπολέοντος, κιτρινίσασαν ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν καὶ ἡτοιμάζετο νὰ θέσῃ ἀντ' αὐτῆς τὴν εἰκόνα τοῦ Βαλεντίνου. Ὁ Βαλεντίνος τὴν ἄφησε κατ' ἀρχάς, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ ταράξῃ τὴν ἀφελῆ χαρὰν της. Καὶ ὁμῶς ἡ ἰδέα ὅτι ἡ Κυρία Πάρνης θὰ τῷ ἐξήτει καὶ πάλιν εἰς μάτην τὸ σχεδιογράφημα τὸν ἐλύπει προφανῶς. Ἡ Κυρία Δελωναὶ τὸ παρετήρησε καὶ ἐφοβήθη μήπως ἐφάνη ἀδιάκριτος· ἐστάθη λοιπὸν αἴφνης κρατοῦσα εἰς

τὴν χεῖρα τὴν εἰκόνα καὶ μὴ ἠξέουσα τί νὰ τὴν κάμῃ· καὶ ὁ Βαλεντίνος δὲ ἠσθάνετο ὅτι ἐπραξεν ἀνοήτως δείξας εἰκόνα, ἣν δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ καὶ προσεπάθει νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν. Μετὰ τινας στιγμὰς διασταγμοῦ, ἡ εἰκὼν ἐρύφθη ἐπὶ τῆς τραπέζης πλησίον τοῦ ἐκθρονισθέντος Ναπολέοντος καὶ ἡ Κυρία Δελωναὶ ἐπανέλαβε τὸ ἐργόχειρόν της.

— Ἦθελα εἰ δυνατόν, εἶπε τέλος ὁ Βαλεντίνος, πρὶν σὰς ἀφήσω τὸ μικρὸν αὐτὸ σχέδιον, νὰ κρατήσω ἐν ἀντίγραφον.

— Βλέπω ὅτι εἶμαι ἀνόητος, ἀπεκρίθη ἡ χήρα. Ἐὰν ἔχῃ ἀξίαν τινὰ δι' ὑμᾶς ἡ εἰκὼν αὕτη, κρατήσατέ τὴν· σὰς ἀνήκει. Ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ τὴν ἐκθέσητε εἰς τὸ δωμάτιόν σας καὶ νὰ μὴ τὴν δείξητε εἰς τοὺς φίλους σας.

— Βεβαίως ὄχι· ἀλλ' ἀφοῦ τὴν ἔκαμα δι' ἐμαυτὸν, δὲν θέλω νὰ τὴν χάσω ὀλοτελῶς.

— Εἰς τί λοιπὸν θὰ σὰς χρησιμεύσῃ, ἀφοῦ λέγετε ὅτι εἰς οὐδέναν θὰ τὴν δείξητε;

— Θὰ μοὶ χρησιμεύσῃ εἰς τὸ νὰ σὰς βλέπω, Κυρία, καὶ νὰ λέγω ἐνίοτε εἰς τὴν εἰκόνα σας ὅτι δὲν τολμῶ νὰ εἶπω εἰς ὑμᾶς.

Μολονότι κυρίως ἡ φράσις αὕτη ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς τετριμμένον φιλοφρόνημα, τὸ ὕψος ὁμῶς τοῦ Βαλεντίνου ἔκαμε τὴν χήραν νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ ῥύψῃ ἐπὶ τοῦ νεανίου βλέμμα οὐχὶ σοβαρὸν, ἀλλὰ σπουδαῖον. Τὸ βλέμμα ἐκεῖνο ἐτάραξε τὸν Βαλεντίνον, συγκεκινημένον ἤδη ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ λόγων. ἤρχισε νὰ διπλῶνῃ τὸ σχέδιον καὶ ἐτοιμάζετο νὰ τὸ θέσῃ εἰς τὸ θυλάκιόν του, ὅταν ἡ Κυρία Δελωναὶ ἐσηκώθη καὶ τὸ ἤρπασεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του μετὰ δειλῆς εἰρωνείας· ἤρχισε κ' ἐκεῖνος νὰ γελά καὶ κατῴρθωσε νὰ τῇ ἀφαιρήσῃ πάλιν τὸ χαρτίον.

— Καὶ μὲ ποῖον δικαίωμα, Κυρία, θὰ μοὶ ἀφαιρήσῃτε τὴν ιδιοκτησίαν μου; μήπως δὲν μοὶ ἀνήκει;

— Ὄχι, ἀπάντησε ξηρῶς· οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζωγραφίσῃ τινὰ, πρὶν ἢ λάβῃ τὴν ἀδείαν του.

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ὁ Βαλεντίνος τὴν εἶδεν ἀνήσυχον καὶ αἰσθανθεὶς ἑαυτὸν τολμηρότερον ἐπλησίασεν. Εἴτε ἀπὸ μεταμέλειαν διότι δὲν κατῴρθωσε κατ' ἀρχάς νὰ κρύψῃ τὴν εὐχαριστήσιν της, εἴτε ἀπὸ δυσἀρέσκειαν, εἴτε ἀπὸ ἀνυπομονησίαν, ἡ χεὶρ τῆς Κυρίας Δελωναὶ ἔτρεμεν. Ὁ Βαλεντίνος ὅστις εἶχεν ἀσπασθῇ πρὸ ὀλίγου ἐτι τὴν ἄτρομον χεῖρα τῆς Μαρκησίας Πάρνης, ἔλαβεν ἀσυλλόγιστα τὴν χεῖρα τῆς Κυρίας Δελωναὶ, ἥτις τὸν παρετήρησε μετ' ἐκπλήξεως, διότι πρώτην φορὰν τὸν ἔβλεπε τόσοσιν οἰκείως φερόμενον πρὸς αὐ-

τήν. Ἄλλ' ὅταν τὸν εἶδε κλίνοντα καὶ πλησιάζοντα τὰ χεῖλη εἰς τὴν χειρὰ της, τὸν ἄφησε μὲν, εἶναι ἀληθές, ν' ἀποθέσῃ ἐν φίλημα ἐπὶ τοῦ πλεκτοῦ χειροκτίου, ἀλλὰ προσέθεσεν ἀμέσως.

— Φίλτατε Κύριε, ὑπάγω νὰ βοηθήσω τὸν μητέρα μου· λυποῦμαι, διότι ἀναγκάζομαι νὰ σὰς ἀφήσω.

Δὲν περιέμεινε καθόλου τὴν ἀπάντησιν τοῦ Βαλεντίνου καὶ ἐξῆλθεν ἀμέσως τοῦ δωματίου. Ὁ νέος περιέπεσεν εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν, φοβούμενος μήπως τὴν δυσηρέστησεν· δὲν ἀπεφάσιζε νὰ φύγῃ καὶ ἔμμενεν ὁρθίος περιμένων νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἄλλ' ἀντ' αὐτῆς ἐφάνη ἡ μήτηρ της· ἡ καλὴ γυνὴ, μὲ ὕφος ἱλαρότατον τῷ εἶπεν ὅτι ἤλθε διὰ νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ μόνον, ἐνόσφῃ ἡ θυγάτηρ ἐτοίμαζε τὸ ἔνδυμά της διὰ τὸν μικρὸν χορὸν εἰς ὃν ἦτο προσκεκλημένη τὸ ἑσπέρας· ἀπεφάσισε νὰ περιμείνῃ ἀκόμη ὀλίγον μήπως ἡ ὥραία θυμώδης ἐπιστρέψῃ συγχωροῦσα τὸ ἀμάρτημα. Ἀλλὰ τὸ ἔνδυμα, ὡς φαίνεται, ἤργει πολὺ νὰ ἐτοιμασθῇ καὶ ἐπομένως ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ἐπέστη, πρὶν ἢ μάθῃ τὴν τύχην του.

Ἐπιστρέψας οἱκοί, ὁ ἀσυλλογιστὸς μας δὲν ἦτο πολὺ δυσареστημένος ἀπὸ τὴν ἡμέραν του. Ἀνεπόλει κατὰ μικρὸν πάσας τὰς λεπτομερείας τῶν δύο αὐτοῦ ἐπισκέψεων. Ἡ μετριοφροσύνη δὲν ἦτο τὸ κυριώτερον ἐλάττωμα τοῦ Βαλεντίνου, καὶ δι' αὐτὸ εὐκόλως ἐπέστη ἐν ἑαυτῷ ὅτι κατέκτησε τὴν Μαρκησίαν, διότι τῇ ἀληθείᾳ ἡ Κυρία Πάρνης οὔτε μεγάλην αὐστηρότητα οὔτε μεγάλην ἀντίστασιν εἶχε δεῖξει· καὶ ὅμως τοῦτο κυρίως τὸν ἔκαμνε νὰ ἀποδίδῃ ἐνίοτε τὴν διαγωγὴν της εἰς ἀπλὴν φιλαρέσκειαν. Ἰπάρχουσι πολλαὶ ὥραιόταται κυραὶ αἱ ὁποῖαι ἀφήνουν ν' ἀσπασθῇ τις τὴν χεῖρά των εὐκόλως ὡς ὁ πάππας τὸ σανδάλιον του δι' ἀπλοῦν λόγον ἐλεημοσύνης. Εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι οὗς ἡ εὐσεβὴς αὕτη ὁδὸς ἄγει εἰς τὸν πρᾶξεισιν. Ὁ Βαλεντίνος ἐσκέφθη ἐπὶ τέλους ὅτι ἴσως ἡ ψευδαἰδημοσύνη τῆς χήρας ἦτο πλέον εὐάλωτος ἢ τῆς Μαρκησίας ἡ ἀφέλεια. Ἐπειτα ἡ Κυρία Δελωναὶ δὲν ἐφάνη καὶ παρὰ πολὺ αὐστηρά· ἀπέσυρε μόνον τὴν χεῖρά της καὶ ἐπῆγε νὰ διορθώσῃ τὰ φόρεμά της. Ὁ Βαλεντίνος ἐνεθυμήθη τὸ φόρεμα καὶ ἐπομένως ἐνεθυμήθη καὶ τὸν χορὸν τῆς ἑσπέρας εἰς ὃν ἐπρόκειτο νὰ λάμψῃ· ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ.

Ἐνῷ περιεπάτει εἰς τὸ δωματίον καὶ ἐνεδύετο, ἡ φαντασία του ἤρχισε νὰ ἐξάπτηται. Τὴν χήραν ἐπῆγαινε νὰ ἰδῇ καὶ ἐκείνην ἐφαντάζετο. Εἶδεν ἐπὶ τῆς τραπέζης μικρὸν ἄκομφον χαρτοφυλάκιον, κερ-

σθένος εἰς λαχεῖον· ἐπὶ τοῦ καλύμματος ὑπῆρχε μικρὰ εἰκὼν ὑδρογραφικὴ· τὴν ἀφῆρσε καὶ τὴν ἀντικατέστησε διὰ τῆς εἰκόνης τῆς Κυρίας Δελωναί· ἔθεσεν ἔπειτα τὸ χαρτοφυλάκιον εἰς τὸ θυλάκιον του σκοπεύων νὰ τὸ δεῖξῃ ἐν δέοντι εἰς τὴν μέλλουσαν κατὰκτισίν του. Τί θὰ μοὶ εἶπῃ ἄραγε, ἐσκέφθη, καὶ τί θὰ ἀποκριθῶ; Ἐνῷ ἐτοίμαζε καθ' ἑαυτὸν ἐκ προκαταβολῆς τινὰς ἐκ τῶν φράσεων ἐκείνων, ἃς οὐδέποτε παρουσιάζεται εὐκαιρία νὰ ἐκστομίσῃ, τῷ ἤλθεν ἡ πολλὴ ἀπλουστερά ἰδέα νὰ γράψῃ μίαν διακήρυξιν αἰσθημάτων κατὰ τύπους καὶ νὰ τὴν ἐγχειρίσῃ εἰς τὴν χήραν.

Ἰδὲ τον γράφοντα· τέσσαρες σελίδες ἐπληρώθησαν ἤδη! πασίγνωστον εἶναι πόσον ἡ καρδιά συγκινεῖται ὅταν ἀποφασίσῃ τις νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν χάρτην ἐν αἰσθημα, ἔστω καὶ παροδικόν· εἶναι τόσον γλυκὺ ἀλλὰ καὶ τόσον κινδυνώδες, κυρία, νὰ τολμᾷ τις νὰ εἶπῃ ὅτι ἀγαπᾷ. Ἡ πρώτη σελὶς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βαλεντίνου ἦτον ὑπὲρ τὸ δέον ψυχρὰ καὶ ὑπὲρ τὸ δέον εὐανάγνωστος. Τὰ κόμματα ἦσαν εἰς τὴν θέσιν των, αἱ περίοδοι καλῶς διασκευασμένα καὶ ἐν γένει δὲν κατεφαίνετο μεγάλη παραφορὰ ἔρωτος. Ἡ δευτέρα σελὶς ἦτον ὀλιγωτέτερον ἐπιμελημένη, αἱ γραμμαὶ συνεχέοντο εἰς τὴν τρίτην καὶ ἡ τετάρτη, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἦτο πλήρης ἀνορθογραφῶν.

Πῶς νὰ σὰς ἐκφράσω τώρα τὴν παράδοξον ἰδέαν ἣν συνέλαβεν ὁ Βαλεντίνος, σφραγίζων τὴν ἐπιστολήν του; Τὴν εἶχε γράψῃ διὰ τὴν χήραν, εἰς αὐτὴν ὠμίλει περὶ τοῦ ἀσπασμοῦ τῆς πρωΐας, περὶ τῶν πόθων καὶ τῶν φόβων του. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμήν ἐπρόκειτο νὰ τὴν ἐπιγράψῃ παρετήρησεν, ἀναγινώσκων αὐτὴν ἐκ νέου, ὅτι οὐδεμία ἰδιαίτερα λεπτομέρεια εὐρίσκετο ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ ὅτι ἡ δύνατο ἄριστα νὰ τὴν ἀποστείλῃ εἰς τὴν Κυρίαν Πάρνης. Ἡσθάνετο ἑαυτὸν, εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας, ἀνίκανον νὰ γράψῃ παρομοίαν ἐπιστολήν πρὸς τὴν Μαρκησίαν καὶ συγχρόνως ἡ καρδιά τῷ ἔλεγεν ὅτι, ἐὰν ἤθελεν, ἡ δύνατο εὐκόλως νὰ γράψῃ ἄλλην μίαν εἰς τὴν Κυρίαν Δελωναί. Ὁφελήθη λοιπὸν ἀπὸ τὴν περίστασιν καὶ ἀπέστειλεν ἄνευ ἀργοπορίας τὴν διὰ τὴν χήραν γραφεῖσαν ἐπιστολήν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ἀντινείου Προχώματος.

IV.

Ἡ μικρὰ συναναστροφὴ ἐν ἣ ὁ Βαλεντίνος ἔμελλε νὰ συναντήσῃ τὴν Κυρίαν Δελωναί ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ εἰς τὸν οἶκον ἐνὸς γέροντος συμβολαιογράφου. Τὴν εὗρεν, ὡς ἤλπικεν, ὑπέρποτε ὥραιαν

καὶ φιλάρεσκον. Ἐκτός τῆς ἀλύτσεως καὶ τῶν ἐνω-
τίων, ἡ ἐπίλοιπός τῆς ἐνδυμασίας ἦτο σχεδὸν ἀπλή.

Εἰς μόνος δεσμός ἐκ ταινιῶν εὐχρόων περιεκά-
λυπτε τὴν ὥραιαν τῆς ὄφιν καὶ ἄλλος τὴν λεπτὴν
καὶ εὐλύγιστον ὀσφύν τῆς. Εἶπον ἤδη ὅτι εἶχεν
ἀνάστημα λίαν βραχὺ, καὶ ὅτι ἦτο μελάγχρους καὶ
μεγαλόφθαλμος. Ἦτο δὲ πρὸς τούτοις καὶ ὀλίγον
ισχνή, διαφέρουσα κατὰ τοῦτο πρὸς τὴν Κυρίαν
Πάρνης, ὀλίγον εὐσάρκου καὶ ἐχρούσης ὥραιον σχη-
ματισμὸν σώματος ὑπὸ ἀλαδάστρινον δέρμα. Διὰ
τὴν ἐνόησεν καλὰ τὴν ἰδέαν μου πρέπει νὰ μετα-
χειρισθῶ τὴν συνήθη τοῖς γλύπτταις λέξιν· τὸ σύνο-
λον τῆς Κυρίας Δελωναί ἦτο χυτὸν· ἡ κόμη τῆς
οὐχὶ πολὺ μαύρη καὶ τὸ χρομὰ τῆς οὐχὶ πολὺ
λευκὸν τῇ ἐδίδον ὕψος Κρεόλης. Ἡ Κυρία Πάρνης
ἐξ ἐναντίας ἦτο ζωγραφιστή· ἐπιπόλαιον ἐρύθημα
ἔχριε τὰς παρειάς τῆς καὶ ἀνεζωπύρει τοὺς ἀπα-
στράπτοντας ὀφθαλμούς τῆς· οὐδὲν θαυμαστότερον
τῆς πυκνῆς καὶ μελαίνης κόμης τῆς ἐπιστεφούσης
ὤμους λευκοὺς καὶ ὥραίους. Ἀλλὰ βλέπω ὅτι μι-
μοῦμαι καὶ ἐγὼ τὸν ἥρώα μου λαλῶν περὶ τῆς
μίας, ὅταν πρόκηται νὰ λαλήσω περὶ τῆς ἄλλης.

Ὅταν ὁ Βαλεντίνος παρεκάλεσε τὴν χήραν νὰ
χορεύσῃ μετ' αὐτοῦ ἓνα τετράζυγα, ἔλαθεν ὡς
μόνην ἀπάντησιν «εἶμαι προσκεκλημένη.» Ὁ ἀ-
συλλόγιστός μας περιέμενε τὴν ἀπάντησιν ταύτην
καὶ, προσποιηθεὶς ὅτι δὲν ἤκουσεν, ἀπεκρίθη «σὰς
εὐχαριστῶ.» Ἡτοιμάζετο ν' ἀποχωρήσῃ ὅταν ἡ
Κυρία Δελωναί τῷ εἶπεν ὅτι ἡπατάτο· «τότε ποῖον
χρὸν θὰ μοι δώσητε;» τὴν ἠρώτησεν. Ἡρυθρίασεν
ἐκείνη καὶ, μὴ τολμῶσα ν' ἀποποιηθῇ, ἤρχισε νὰ
φυλλολογῇ μικρὸν σημειωματάριον, ὅπου εἶχε γρά-
ψει τοὺς χορευτάς τῆς. «Τὸ σημειωματάριον αὐτὸ
μὲ ἀπατᾷ, εἶπε διστάζουσα· ὑπάρχουσι πολλὰ ὀ-
νόματα, μὴ ἐξαλειφθέντ' ἀκόμη καὶ μὲ ταράττου-
σι.» Καίρως ἦτο νὰ φανῇ τὸ εἰκονοφόρον χαρτο-
φυλάκιον, καὶ ὁ Βαλεντίνος δὲν ἤργησε νὰ τὸ κά-
μῃ. «Ἰδοὺ! εἶπεν· γράψατε τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τῆς
πρώτης σελίδος τοῦ λευκώματος αὐτοῦ· θὰ μοι κα-
ταστῇ οὕτως προσφιλέστερον.»

Τότε πλεόν ἡ Κυρία Δελωναί ἀνεγνώρισεν ἑαυ-
τήν· ἔλαβε τὸ χαρτοφυλάκιον, παρτήρησε τὴν
εἰκόνα καὶ ἔγραψεν εἰς τὴν πρώτην σελίδα τὸ ὀ-
νομα τοῦ Βαλεντίνου. Μετὰ ταῦτα τῷ ἀπέδωκε
τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ τῷ εἶπεν ὀλίγον θλιβερώς·
«Πρέπει νὰ σὰς λαλήσω, ἔχω ἀπαραίτητον ἀνάγκη
νὰ σὰς εἶπω δύο λέξεις· ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ
χορεύσω μαζὺ σας.»

Μετέβη τότε εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ χαρτοπαι-

γνίου, ὅπου ὁ Βαλεντίνος τὴν ἠκολούθησεν. Ἐφαί-
νετο λίαν στενοχωρημένη. «Ἡ αἰτήσεις μου, εἶπε,
θὰ σὰς φανῇ ἴσως πολὺ γελοία, καὶ δικαίως. Μ' ἐ-
πεσκέφθητε τὸ πρῶτ' καὶ . . . ἐπήρξατε τὴν χεῖρά-
μου, προσέθηκε δειλῶς. Δὲν εἶμαι οὔτε τόσο παι-
δί οὔτε τόσο ἀνόητος, ὥστε νὰ μὴν ἤξεύρω ὅτι
τὸ μικρὸν αὐτὸ πρᾶγμα δὲν σημαίνει τίποτε. Εἰς
τὸν μεγάλον κόσμον, εἰς τὸν κόσμον τὸν ὁποῖον
συχνάζετε, εἶναι ἀπλοὺν φιλοφρόνημα· ἤμεθα ὁμῶς
μόνοι καὶ δὲν ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρήσητε, ὥστε νὰ
ἐκληφθῇ ὡς ἀποχαιρετισμός. Θὰ ὁμολογήσητε ἴσως
πρὸς χάριν μου ὅτι . . .

Ἐσιώπησε καὶ φοβουμένη καὶ δυσαρεστημένη
συγχρόνως δι' ὅτι ἐμελλε νὰ εἴπῃ. Ὁ Βαλεντίνος
ὄν ἐτρώμαζε θανασίμως τὸ προοίμιον ἐκεῖνο ἐπερι-
μενε νὰ ἐξακολουθήσῃ, ὅταν αἰφνης τῷ ἐπερассε
μία ἰδέα.

— Μὲ εἶδεν ἴσως ἡ μήτηρ σας; ἀνέκραξεν.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ἀξιοπρεπῶς ἡ χήρα, ἡ μή-
τηρ μου δὲν εἶδε τίποτε.

Μόλις εἶχε προσφέρει τὰς λέξεις ταύτας καὶ οἱ
τετράζυγες ἤρχισαν. Ὁ χορευτὴς τῆς ἐπλησίασε
καὶ ἐγένοντο ἀνάρπαστοι ἐν τῷ πλήθει.

Μαντεύετε πόσον ἀνυπομόνως ἀνέμενεν ὁ Βαλεν-
τίνος τῶν τετράζυγων τὸ τέλος. Ἡ ποθητὴ αὐτῇ
στιγμὴ ἔφθασε τέλος, ἀλλ' ἡ Κυρία Δελωναί ἐκάθη-
σεν εἰς τὴν θέσιν τῆς καὶ δὲν κατάρθρωσε ποσῶς
νὰ τὴν πλησιάσῃ. Ὁ Βαλεντίνος μυρίας ἀπηύθυνε
πρὸς ἑαυτὸν ἐρωτήσεις καὶ πᾶσαι ἀπέληγον εἰς τὸ
ἐξῆς συμπέρασμα· «Θέλει νὰ μὲ παρακαλέσῃ νὰ
παύσω τὰς ἐπισκέψεις μου. Τοιαύτη ἀπαγόρευσις διὰ
τόσον ἄσημον πρόφασιν τὸν παρώρριξε· τὴν ἐθεώρει
καὶ τοῦ γελοίου γελοιωδεστέραν· εἰς τὴν διαγωγὴν
τῆς χήρας ἀνεκάλυπτεν ἡ ἄτοπον αὐστηρότητα ἡ
ψευδὴ ἀρετὴν, θέλουσαν νὰ ἐπιδειχθῇ. «Ἡ φιλάρεσκος
ἡ σεμνότητος εἶναι», ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. Οὕτω, Κυ-
ρία, σκέπτετ' ἕκαστος, ὅταν εἶναι εἰκοσιπενταετής.

Ἡ Κυρία Δελωναί ἠνόει καλὰ τί ἐσκέπτετο ὁ
νεανίας· τὸ εἶχε προμαντεύσει, καὶ ὁμῶς τότε τὸ
θάρρος τῇ ἐξέλιπε. Κυρίως ἡ διάθεσίς τῆς δὲν ἦτο
νὰ κλείσῃ τὴν θύραν εἰς τὸν Βαλεντίνον. Ἀλλὰ,
καίτοι μὴ ἔχουσα πνεῦμα, εἶχε καρδίαν καὶ εἶχε πα-
ρατηρήσει καλῶς τὴν πρώϊαν ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν
ἦτον ἀστείότης καὶ ὅτι ἐπρόκειτο σπουδαίως νὰ
προσβληθῇ. Αἱ γυναῖκες ἔχουσιν ἄριστόν τι προζέ-
σθημα ἀγγέλον ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα τοῦ ἀγῶνος· αἱ
πλεῖστοι ἐκτίθενται εἰς αὐτὸν ἡ διότι αἰσθάνονται
ἑαυτὰς ἰσχυράς ἡ διότι τὰς θέλγει ὁ κίνδυνος. Αἱ
ὥραιαι ἄεργοι περνοῦν τὸν καιρὸν μὲ τὰς ἐρωτικὰς

ἀφιμαχίας. Ἄλλ' ἡ Κυρία Δελωναί ἦτο πολυάσχολος, ἐμόναζε, δὲν εἶχε πολλὰς σχέσεις, ἐνὶ λόγῳ ἦτο πτωχή καὶ δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ ν' ἀσπασθῇ τις τὴν χεῖρά της. Οὐχὶ ὅτι ἐνόμιζεν ἑαυτὴν ἐκτεθειμένην εἰς κίνδυνον. Ἀλλὰ τί θὰ συνέβαινεν, ἂν αὐτὴν ὁ Βαλεντίνος τῇ ἐξομολογεῖτο τὸν ἔρωτά του, ἂν μεθαύριον ἠναγκάζετο νὰ τῷ κλείσῃ τὴν θύραν καὶ ἂν ἀντιμεθαύριον μετεμελεῖτο διὰ τοῦτο; Δὲν θὰ ἠναγκάζετο ν' ἀμελήσῃ τὸ ἔργον της; Ἐπειτα τί θὰ ἔλεγεν ὁ κόσμος; Μία γυνή, ζῶσα μόνη, εἶναι πλέον τῶν λοιπῶν ἐκτεθειμένη καὶ πρέπει νὰ προσέχῃ περισσύτερον. Ἡ Κυρία Δελωναί ἀπεφάσισε καὶ γελοία ἀκόμη νὰ φανῇ, ἀλλὰ ν' ἀπομακρύνῃ τὸν Βαλεντίνον, πρὶν διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν της. Ἦθελε λοιπὸν νὰ τῷ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' αὐτὴ ἦτο γυνή καὶ ἐκεῖνος ἦτο παρὼν.

(*Ἀκολουθεῖ.*)

ALFRED DE MUSSET.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

ΤΟ ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

I

Ὅτε κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1861 ἐμάθαμεν ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων ὅτι ἀρχαιολόγοι τινὲς Γερμανοὶ ἐμελλον νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Ἑλλάδα καὶ ἰδίως τὰς Ἀθήνας, ἵνα ἐπιτοπίως σπουδάσωσι λεπτομερῶς τὴν τοπογραφίαν τῆς χώρας ταύτης καὶ τὰ διασωθέντα λείψανα τῶν ἀρχαίων λαμπρῶν οἰκοδομῶν, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι μᾶς κατέλαβεν ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, ἐκ πείρας γινώσκοντας, ὅτι μόνον μετὰ πολυχρόνιον διαμονὴν ἐν τῇ ἐνδόξῳ ταύτῃ χώρᾳ, καὶ μετὰ ἐπιμελεστάτην ἐξέτασιν τῶν διασωθέντων ἡδύνατό τις ἴσως νὰ ἐξαγάγῃ νέα τινα διδόμενα εἰς λύσιν πολλῶν καὶ διαφόρων σπουδαίων τῆς ἀρχαιολογίας ζητημάτων, ἐνῶ ὁ ἐπὶ τινος μόνον μῆνας τὴν χώραν ταύτην καὶ ἰδίως τὴν τοῦ Κέκροπος καὶ τοῦ Θησέως πόλιν ἐπισκεπτόμενος μολὶς γενικὴν εἰκόνα αὐτῶν ἡδύνατο νὰ συλλάβῃ. Τούτου ἕνεκα μετ' ἀνυπομονησίας περιεμένομεν νὰ μάθομεν ποῖο ἦσαν οἱ ἀρχαιολόγοι οὗτοι. Ἐξ ἐπιζήτησιν δὲ φίλου ἐμάθομεν μετὰ θετικότητος ὅτι ὁ μὲν Βέτιτχερ ἤρχετο δι' ἐξόδων τῆς τοῦ Βερολίνου Ἀκαδημίας, ὁ δὲ ἀρχιτέκτων Στράκκος ὡς καὶ ὁ καθηγητὴς τοῦ τῆς Γοττίγγης Πανεπιστημίου Ἐρνέστος

Κούρτιος καὶ ὁ Ἐλβετὸς καθηγητὴς Φίσχερ δι' ἰδίων ἐξόδων, παρακολουθούμενοι πρὸς τούτοις ὑπὸ τινῶν τῶν μαθητῶν τῶν πρὸς ταχυτέραν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι, οἱ ἀνυπομόνως περιμενόμενοι ἐφθασαν ἐνταῦθα περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1862· καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἅμ' ἀφικόμενος ἐπράπη πρὸς τὰ ἰδίως ἐνδιαφέροντα αὐτῶν· ὁ μὲν Βέτιτχερ καταμετρῶν καὶ σχεδιάζων τὰ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως διασωθέντα λείψανα τῶν ἀρχαίων οἰκοδομῶν, ὁ δὲ Κούρτιος περιερχόμενος τὰ διάφορα τῶν Ἀθηνῶν μέρη πᾶν διασωθὲν λείψανον τῆς ἀρχαίας τέχνης ἐσημείων· ὁ Φίσχερ συνεπλήρωι, ἅς πρὸ δεκαετίας σχεδὸν εἶχε λάβει σημειώσεις. Τέλος δὲ ὁ Στράκκος, ὁ τὰς Ἀθήνας ἐπισκεφθεὶς σχεδὸν μόνον ἵνα καταμετρήσῃ τὸν τόπον ὅπου τὸ πάλαι ἔκειτο τὸ Διονυσιακὸν θέατρον, καὶ τὰ διασωθέντα ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὰ μὴ διασωθέντα λείψανα τοῦ θεάτρου τούτου, περιήρχετο καθ' ἑκάστην τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως εἰς μάτην ἀναπολῶν τὴν ἀρχαίαν λαμπρότητα τῆς θέσεως ἐκείνης. Τίς δὲν εἶδε τὸ ἰσχυρὸν γερόντιον, στηριζόμενον ἐπὶ τῆς βακτηρίας του καὶ ἀκαμάτως πάντα λίθον καταμετροῦν; ἢ τίς, τῶν εὐτυχισάντων νὰ γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ἀγαθὸν ἄνδρα, δὲν ἐθρήνησε μετ' αὐτοῦ τὴν παντελεῖα καταστροφὴν τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἀρχαιότητος θεάτρου, ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ὁποίου ἄλλοτε τὰ ὕψιστα παρίσταντο ἔργα τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς, ἐπικροτούμενα ὑπὸ τοῦ εὐφροεστάτου τῶν ἀκρατηρίων; Καὶ ὅμως οὐδεὶς ποτε ἤθελε πιστεῦσαι, ὅτι τὸ γερόντιον ἐκεῖνο ἐπέπρωτο ν' ἀνεύρῃ τὰ πρὸ αἰώνων κεχωσμένα λείψανα τοῦ θεάτρου, οὐδεὶς ποτε ἐφαντάσθη, ἀφ' οὗ τοσάκις ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης ἐγένοντο ἀποπειρατῆριοι ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τε τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας χωρὶς οὐδὲ ἴχνος αὐτοῦ νὰ εὐρεθῇ, ὅτι τοσαῦτα ἀκόμη λείψανα τοῦ θεάτρου ἐκάλυπτεν τὸ χῶμα, ὅπερ μὴ θελήσαν νὰ ἀποκαλύψῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἡμῶν τοῖς μὴ ἐπαξίως ἐκτιμῶσιν αὐτοὺς, ἤελητε διὰ τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης νὰ καταστήσῃ ἔνδοξον τὸν ἄνδρα, ὅστις πρὸ παντὸς ἄλλου καὶ πλείους κατέβαλε κόπους καὶ τὰ μέγιστα ἡσχολήθη περὶ τὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων θέατρα.

Καὶ οἱ πλείστοι μὲν τῶν ἐνταῦθα ἀποδίδουσι τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην εἰς τὰς γνώσεις τοῦ γερμανοῦ ἀρχιτέκτονος, λέγοντες ὅτι οὗτος διὰ τῶν καταμετρήσεων τοῦ τόπου ἡδυνήθη νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἀκριβὴ τοῦ θεάτρου θέσιν, προσθέτοντες ὅτι